Halászati Lapok

A Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa
információs és marketing hírlevele

SZERKESZTI: Szerkesztő Bizottság • *FELELŐS SZERKESZTŐ:* Hajtun György

A Magyar Mezőgazdaság melléklete

X. évfolyam

2009/ május

Párbeszéd a jövő érdekében

A Magyar Halgazdálkodási, Technológiai, Fejlesztési Platform, az Európai Unió tagországait figyelembe véve, a második nemzeti szervezetként jött létre 2008-ban azzal a céllal, hogy segítsen meghatározni a halászati ágazatban a kutatás-fejlesztés, innováció és oktatás (K+F+I+O) irányát. Az elmúlt hónapokban a platform keretében egyfajta roadshow zajlott, amelynek az volt a lényege, hogy a halászati ágazaton belül a termelőket, a kereskedőket, a feldolgozókat és az igazgatást megkérdezték a K+F+I+O helyzetéről. Az elhangzott véleményeket a platform, s egyben a SZIE Mezőgazdasági és Környezettudományi Kar Halgazdálkodási Tanszékének vezetője, Dr. Urbányi Béla összegezte.

• Mi tette szükségessé a platform létrehozatalát?

– A platform megalakulásakor egyedülállónak volt mondható, hiszen Európában is csak Spanyolországban jött létre korábban ilyen szervezet. Ma viszont elmondhatom, hogy az egyetemünkön megalakult egy kertészeti platform is, amellyel kettőre nőtt a tisztán mezőgazdasági platformok száma. Európában a spanyolokon és rajtunk kívül az oroszok is létrehozták a maguk egységes álláspontját képviselő szervezetét, igaz, Oroszország nem uniós tagállam. De fontos, hogy ott is elindult az olyan gondolkodás, amely a platform lényege, s ami miatt a magyar szervezet megalakítása is fontossá vált: a kutatás-fejlesztési, innovációs tevékenységet előre meghatározott stratégia mentén kell kialakítani, és a munkát elvégezni. Lényeges, hogy a stratégia üzenetértéket is hordozzon. A hazai platform irányító szervezete a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatal, illetve az Európai Akvakultúra és Technológiai és Innovációs Platform. Az üzenet pedig az kell, hogy legyen, hogy az ágazati szereplőket minél szélesebb körben szólaltassa meg, és vonja be a munkába. A stratégiának tükröznie kell ezeket a széles körű véleményeket.

• A tavalyi megalakulás után idén, év elején már megkezdték a munkát, és az ágazat szereplőit – ha lehet azt mondani, szakmai elosztásban – megszólaltatták…

– Való igaz, de sokáig gondolkodtunk, hogyan szervezzük meg a találkozókat. Végülis úgy döntöttünk, hogy egy szaktanácsadó céget bízunk meg a roadshow lebonyolításával. Kaptunk érte hideget-meleget, de

FOTÓ: HAJTUN GYÖRGY

Dr. Urbányi Béla tanszék- és platformvezető

a megbeszélések után a legtöbb vélemény azt tükrözte, hogy a szakmai megosztású találkozókat elfogadták, jónak tartották. Négy csoportban szerveztük a megbeszéléseket. Elsőként a fogyasztók véleményét kértük ki, s azokat hívtuk, akik rendszeres és tényleges halfogyasztók. Így jelen volt hotel séfje, háziasszony, olyan utca embere, aki szereti a halat. Tőlük arra kértük a választ, hogy miként látják a halfogyasztási szokásainkat, milyenek a haltermékek, milyen problémákat látnak a halforgalmazás terén? A második csoportban a termelőkkel találkoztunk – ez volt a legnagyobb létszámú csapat –, míg a harmadik workshopra a kereskedőket és feldolgozókat hívtuk meg. Itt annyit megjegyeznék, üzenetértékű volt számunkra, hogy az üzletlánc hálózatokból csupán egy, a Cora képviselője tett eleget a meghívásunknak. Az utolsó rendezvényen az igazgatás és a kutatás-fejlesztés képviselői jelentek meg. Itt is nagy volt az érdeklődés, de megdöbbentett bennünket, hogy a különböző minisztériumok azonos területen dolgozó tisztviselői itt találkoztak először. Ha szorosabb lenne a párbeszéd, sokkal gyorsabban és hatékonyabban lehetne a halas társadalom közigazgatási környezetét javítani.

• A négy rendezvényt egy záróesemény követte, ahol összegezték az elhangzottakat. Lássuk, milyen vélemények kaptak nagyobb hangsúlyt!

– A zárórendezvényre az Európai Akvakultúra Technológiai és Innovációs Platform vezetője is elfogadta a meghívást, így jelen volt *Torgeir Edvardsen* norvég kolléga is. Sőt, előadást is tartott, amely számunkra példaértékű: bemutatta ugyanis, hogy Norvégia gazdaságában milyen fontos szerepet tölt be a halászati kutatás-fejlesztés. Remélem, egyszer mi is közelítünk ehhez a szinthez, s a norvégokhoz hasonló létszámban veszünk részt az európai platform munkájában. Ez azért fontos, mert az európai platformban határozzák meg a közeljövő kutatási stratégiáját, s ha szerepet kapunk az irány kijelölésében, akkor a magyar érdekek is megjelennek, így a magyarok számára is elérhető programokat tartalmaz a stratégia. Magyarán, a jelenleginél nagyobb hangsúlyt kap az édesvízi akvakultúra fejlesztése. Azt azonban szomorúan tapasztaltuk, hogy az európai platform ülésén a kelet-közép-európai halas szakemberek száma csekély, hiszen rajtunk, a lengyel és az orosz kollégákon kívül más nem képviseltette magát. Ennek viszont az volt az eredménye, hogy azok a területek, amelyekben az édesvízi akvakultúra szerepet kaphatna, s amelyekben mi is érdekeltek vagyunk, csak kis

(Folytatás a 2. oldalon)

Tartalom:

Felkészülés az Európai Halászati Alap támogatásainak igénybevételére ____ 3

Hatékonyabb érdekképviseletet ____ 4

Vizeink alulnézetből ____ 6

I. HOP-konferencia ____ 7

Ezüstkárászponty és pontyezüstkárász ____ 7

Eleink írták hatvan éve ____ 8

Párbeszéd a jövő érdekében

(Folytatás az 1. oldalról)

részt kaptak a tortából. Pedig ha egységesen lépünk fel, akkor a minket leginkább érintő technológiai rendszerek munkaterületen nem norvég kapja meg a vezetői posztot – *Váradi Lászlót* helyettesnek nevezték ki –, hanem egy kelet-európai. Ami viszont jó hír, hogy – s ezt Torgeir Edvardsen is hangsúlyozta előadásában – a nemzeti platformoknak komoly szerep jut az európai stratégia végrehajtásában.

• Önt hallgatva az is eszébe jut az embernek, hogy az Európai Unióban az édesvízi akvakultúra még csak marginális szerephez jutott, holott a fogyasztási és haltermelési eredmények azt igazolják, egyre nagyobb a piaci részesedése az édesvízi termelt halnak.

– Sajnos, igaza van. Az európai halászati politika a tengeri halászatról szól, az édesvízi akvakultúrás termelésnek ma még kevés a létjogosultsága. Éppen ezért kellene az európai platform munkájában hatékonyabban, nagyobb létszámban részt venni. De térjünk vissza a hazai roadshow tapasztalataihoz. A fogyasztóknál markánsan megfogalmazódott az, hogy a hazai édesvízi haltermékeknél csekély a választék, a minőség pedig kritikán aluli. A termékek csomagolása sem megfelelő, hiszen a csomagolásból nem derül ki a termék minősége. A magyar fogyasztó az ár mellett a külcsínre is nagy hangsúlyt helyez, s ha a csomagolás megnyerő, akkor többet vásárolnának. A workshop idején egy hűtőpultba tettünk elérhető haltermékeket, s azt tapasztaltuk, hogy a vevők többsége nem is ismeri a kiállított termékek zömét. Ez olyan üzenetet is hordoz, hogy nem tudjuk magunkat eladni, vagyis hiányos a marketing munka. Az áruházláncok például nem tudják, hogy jó minőségű, feldolgozott pontyot vagy fagyasztott kecsegét is lehet kapni. Összességében azt mondhatom, hogy a vásárlói találkozónak két markáns megállapítása volt. Az egyik: még mindig csekély a marketingre fordított összeg, mert nem érjük el az elérhető piaci szegmenset. A másik: a feldolgozott termékek száma nem elegendő, megfelelő. Annyit azonban megjegyeznék: a hal filézése már megoldott, mivel az akasztói *Szabó József* készített egy irdaló gépet, amellyel gyorsan és biztonsággal szálkátlanítható a ponty. Ezt a gépet a gasztro-láncok képviselői ismerik. A másik megjegyzésem, s ez is megfogalmazódott, hogy a lokális, a helyi marketing tevékenység sokkal erősebb, mint az egész országra kiterjedő. A helyi halfogyasztási kultúra fejlődése gyorsabb, mint az országosé. Olyan közösségi marketing tevékenységre volna szükség, ami népszerűsíti a halfogyasztást, s beviszi a halat a közétkeztetésbe, meghonosítja a gasztronómiában.

• Szóba jött-e az import haltermék minősége?

– Igen, de erről nehéz beszélni. Annyi elmondható, hogy az emberek félnek az importtól, mert nem ismerik a termék eredetét, minőségét. S ez jogos félelem, mert – s nevesítették a vietnámi pangasiust – olyan országokból jön az import, ahol az élelmiszerbiztonsági előírások nem olyan szigorúak, mint Európában. E téma kapcsán viszont azt is elmondhatjuk, hogy fogyasszunk hazai terméket, mert annak az eredete és minősége ellenőrzött.

• Mit szóltak a termelők?

– Sokféle, gyakran egymásnak ellentmondó vélemény hangzott el, az azonban markánsan kijött, hogy nem szabad az alföldi körtöltéses és a dunántúli völgyzáró gátas halastavakat egy kalap alá venni. Mások a problémák, differenciáltan kell kezelni például a vízellátási kérdéseket, azzal együtt, hogy a hazai vízgazdálkodás a halászat szempontjából nem megoldott. Természetesen a károkatona, a vidra és a halat fogyasztó védett és nem védett állatok kérdése szintén nagy erővel kapott hangot. A természeti károkról sokat beszélünk, de végre azt is kimondta a szakma, hogy keveset tettünk a károk visszaszorítása érdekében. Ezt a témakört is érdemes volna kutatás-fejlesztéssel megtámogatni, így lehetne egy országos adatsort a döntéshozók elé tenni, amellyel igazoljuk, milyen és mennyi halat fogyaszt például a kormorán. De az is előjött, hogy érdemes volna a szakmának megnézni, a betiltott kemikáliák helyett milyen más anyagokat használhatunk a termelés során. Aztán említhetem a takarmányozás költségcsökkentését, a termelői csoportok megalakítását, a kutatás-fejlesztési tevékenység kiszélesítését, amely témakörök mindmind igénylik a kutatói munkát. Érdemes létrehozni egy kutatói csoportot, amely a témaköröket csokorba gyűjtve megkezdhetné a munkát.

• A feldolgozók, kereskedők?

– Ebben a munkacsoportban is nagy viták voltak. A Cora képviselője elmondta, hogy gondja van az ellenőrzött termékek minőségével. A magyar halászat nem tud egységesen jó minőségű halat adni az áruházláncoknak az év 365 napján. Az ellenőrzött kifejezéssel is adódnak problémáik, de ez már inkább igazgatási kérdéseket vet fel, mintsem termelésiket. A képviselő megfogalmazta azt az igényt, hogy jó volna, ha lenne egy magyar védjegyű ponty. Ezt igen nehéz volna „előállítani", mert 23 bejegyzett ponty tájfajtánk létezik, ezért az egységes minőség, az ellenőrzött termék már jó üzenet volna a kereskedőknek. Ennek megvalósítása nagy kihívás a cégeknek, a kutatás-fejlesztésnek is. S ami a feldolgozók részéről kritikaként megfogalmazódott: az állami és az uniós fejlesztési források hiánya, illetve az igazgatás bürokratikus magatartása. Nehéz nyomon követni az egyre szigorúbb jogszabályokat. S érdekes volt hallani, hogy a Magyar Élelmiszer Könyvben a halhús fogalma nem is szerepel.

• Gondolom, az igazgatás és a kutatás-fejlesztés képviselői sem ültek szótlanul…

– Nem bizony! A találkozónak viszont az volt a lényege, hogy a valós problémákról beszéljünk. Az igazgatásnál azt kell látni, hogy úgy születnek meg rendeletek, jogszabályok, pályázatok, hogy a szakma véleményét nem kérik ki, vagy ha kikérik, nem veszik figyelembe. Így nehéz érdeket érvényesíteni. A kutatás-fejlesztésnek pedig az az üzenet fogalmazódott meg, hogy a gyakorlati problémákkal kell többet foglalkozni. Kevés az olyan egység, amelyik keresi a személyes szakmai kapcsolatot. S az érdekképviseleti munkával szemben is nagy az általános elégedetlenség, de mint már említettem, nehéz úgy érdeket érvényesíteni, ha a hatósági oldalról nincs fogadókészség, csak elhárítás. Megdöbbentő volt számomra, hogy vízzel és hallal foglalkozó minisztériumi tisztviselők itt találkoztak először és cseréltek névjegyet. A platformnak máris volt egy hozadéka: egy asztalhoz ültette az érintetteket. Ami a záró-rendezvényt illeti, itt összegeztük a roadshow-t. *Orosz Sándor* kitűnő előadást tartott az érdekképviseleti munkáról, s itt volt a norvég elnök. Végülis létrejött egy olyan adathalmaz, ami tartalmazza az erős és a gyenge pontjainkat, a lehetőségeinket és a veszélyeket. Egy biztos, össze kell fognunk ahhoz, hogy előbbre lépjünk. A tapasztalatok pedig úgy hasznosulnak, hogy létrejön egy szakértő bizottság – vezetője *Lévai Ferenc* társelnök, *Váradi László* a kutatási helyettes – s ez a grémium fogalmazza meg a kutatás-fejlesztési stratégiát, amit ágazati egyeztetésen futtatunk végig. Az egyeztetett anyagot küldjük el a Nemzeti Kutatási és Technológiai Hivatalnak. Ha elfogadják a stratégiát, akkor lehetőség nyílik olyan kutatási programok megvalósítására, amelyhez a hivatal a pénzt is biztosítja. S az európai platform is várja a magyar stratégiát, hogy az ő tervükbe is beépülhessenek a magyar igények.

Hajtun György

A fogyasztóknál markánsan megfogalmazódott az, hogy a hazai édesvízi haltermékeknél csekély a választék, a minősége pedig kritikán aluli.

Megdöbbentő volt számomra, hogy vízzel és hallal foglalkozó minisztériumi tisztviselők itt találkoztak először és cseréltek névjegyet.

Felkészülés az Európai Halászati Alap támogatásainak igénybevételére

Idén június 1-jétől július 31-éig lesznek beadhatóak a haltermelés, a halfeldolgozás és a természetes vízi halászat fejlesztését célzó beruházások támogatására vonatkozó kérelmek. Cikkünkben a vonatkozó rendeletek, útmutatók és gyakorlati tapasztalataink alapján igyekszünk összefoglalni, hogy mire számíthatnak a hazai halászati vállalkozások, hogyan tudnak felkészülni a támogatások igénybevételére.

Az Európai Halászati Alap (EHA) az Európai Unió pénzügyi eszköze a halászati ágazat számára. 2007. január 1-jétől lépett életbe 7 éves időszakra, felváltva a korábbi Halászati Orientációs Pénzügyi Eszközt (HOPE). A tagállamok befizetéseiből létrehozott pénzügyi alap felhasználására a tagállamoknak stratégiai tervet és operatív programot kellett készíteniük, amelyek alapján az EU jóváhagyása után indíthatóak a támogatási programok. Magyarország Nemzeti Halászati Stratégiai Tervét (NHST 2007–2013) és az e dokumentum alapján készülő Halászati Operatív Programot (HOP) széleskörű társadalmi egyeztetés után az EU is elfogadta, így ez év márciusára az FVM-en belül felállított HOP Irányító Hatóság elkészíthette a program egészének végrehajtását szabályozó [25/2009. (III. 17.) FVM rendelet], végrehajtási rendeletet és az ágazat számára talán legfontosabb, úgynevezett 2. tengely (akvakultúra, halfeldolgozás, természetes vízi halászat) szerint nyújtandó támogatásokat részletesen szabályozó [26/2009. (III. 17.) FVM rendelet] támogatási rendeletet. A támogatások igénybevétele, az EMVA-hoz hasonlóan, a 2007. évi XVII. törvény alapján történik, vagyis a közreműködő szervezet itt is az MVH lesz. Bár a kérelmek dokumentációját és részleteit meghatározó MVH által összeállított kérelem-csomag még nem elérhető, a rendelkezésre álló dokumentumokból már sok minden kiolvasható.

Támogatási kérelem

A rendeletekből első olvasásra is szembetűnik, hogy a HOP esetében, a korábbi AVOP-HOPE támogatásoktól eltérően, nem pályázatokról, hanem támogatási kérelemről olvashatunk. A támogatást igénylők szempontjából a gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a korábbi pályázatokhoz hasonlóan (adatlapok, üzleti terv stb.) benyújtott támogatási kérelmük kedvező elbírálása esetén nem a mindkét fél által aláírt támogatási szerződés köttetik, hanem csak az MVH által kibocsátott, a kérelmet jóváhagyó vagy részben jóváhagyó határozatot kapnak. A kérelmezők már a kérelem benyújtása előtt is megkezdhetik beruházásukat, de nem fejezhetik azt be a támogató határozat keletkezése előtt. A jelenlegi szabályozás szerint például olyan halastó-rekonstrukció is elszámolható, amelynek pénzügyi bizonylatai már 2008. január 1. után keletkeztek, de a műszaki átadás csak a támogató határozat megszületése után fejeződik be. Figyelembe véve, hogy a beérkezett támogatási kérelmek bírálata csak a beadási időszak végén kezdhető meg (2009. július 31.), valamint az értékeléshez szükséges időt, EHA-támogatást csak olyan fejlesztésekhez lehet majd igényelni, amelyek leghamarabb 2009. október-november hónapban fejeződnek be.

A hálóbeszerzés nem támogatott

EHA-támogatásigénylési folyamat menedzselése a támogatási kérelemtől a záró kifizetési kérelemig. HALTERMOSZ tagoknak kedvezménnyel.
Dr. Urbányi Béla (30/211-3704)
Bardócz Tamás (30/201-5625)

Azt, hogy haltermelés, a feldolgozás és a halászat területén milyen beruházásokhoz és hogyan lehet támogatást igényelni, a támogatási rendelet határozza meg, amely alapján 2013-ig évente egy alkalommal lesz lehetőség a kérelmek benyújtására. A halászati ágazat sokszínűségéből adódóan azonban minden lehetséges fejlesztési cél és beruházás nem kerülhetett bele közvetlenül a rendeletbe, de általánosságban elmondható, hogy minden olyan beruházás támogatható, amely összhangban van a hatályos jogszabályokkal és a Halászati Operatív Programban leírtakkal. Így például nem került bele a rendeletbe a közvetlenül megújuló energiaforrások alkalmazását célzó beruházások támogatása, de ez a célkitűzés hangsúlyosan és több helyen szerepel az operatív programban, és a horizontális környezetvédelmi szempontok révén közvetve szerepel a támogatási kérelmek pontozási rendszerében is. Ezek alapján tehát minden olyan alternatív energiahasznosítási beruházás támogatható lesz, ami kimondottan haltermelési-feldolgozási célokat szolgál.

Értékhatárok

Másrészről a rendeletek meglehetősen pontosan meghatározzák, hogy mi az, ami nem támogatható a HOP forrásaiból. Ilyen

(Folytatás a 6. oldalon)

Hatékonyabb érdekképviseletet

Nem először keressük a választ arra a kérdésre, hogy vajon folyik-e munka a Haltermelők Országos Szövetsége és Terméktanácsa berkeiben? Jó-e, hatékony-e a halászok érdekképviseleti tevékenysége? Nos, a Magyar Halgazdálkodási, Technológiai, Fejlesztési Platform roadshow-jának záró előadásán (cikkünket lásd az 1–2. oldalon) egyértelműen negatív, a szövetség érdekérvényesítő munkáját gyengének ítélő vélemények voltak többségben. Dr. Orosz Sándor ügyvezető elnököt arról is kérdeztem, hogy hogyan éli meg ezeket a kritikai megjegyzéseket.

• Elnök úr, milyen érzések fogták el akkor, amikor a szövetség munkáját – mondhatni – gyengének ítélték?

– A platform záró összejövetele több részből, több előadásból állt. Ezek egyike volt Urbányi doktor összegzése, amely számomra érdekes és tanulságos volt. A workshop résztvevői többször, több alkalommal foglalkoztak a szövetség érdekképviseleti munkájával, s valóban az egyik legmarkánsabb megjegyzés volt, hogy igen gyenge hatékonyságú a szövetségben végzett munka. Elöljáróban azonban rögzíteném, hogy a platform – az én megítélésem szerint – egy abszolút reprezentatívnak tekinthető „népszavazás” volt az érdekképviselet szükségességéről. Ez talán ellentmond a bevezetőben leírtaknak, de tényszerűen megállapítható. Ugyanakkor az ágazat gyenge pontjai között említik az érdekképviseletet, egyben az is elhangzott, hogy kitörési pont lehet az érdekképviseleti munka hatékonyságának növelése. Ebből az is következik, hogy az emberek a létező hibákban benne érzik a szövetséget, de a jövőjük pozitív alakításában is szerepet szánnak neki, vagyis szükség van rá.

• Kétségtelen, hogy nem a szövetség létét, nemlétét vetették fel a véleményalkotók, de az elhangzottak sem hízelgőek.

– Való igaz, de érdemes egy kicsit elemezni a helyzetet. A platform találkozói februárban, márciusban zajlottak, akkor, amikor az ágazat szereplőit nem sok sikerélmény érte. Nehéz az élethelyzettől elszakadva véleményt mondani. Mit érezhetett a tagság a kérdezés időszakában? Azt, hogy bizonytalan a halászati ágazat egyik legfontosabb támogatása, az extenzív halastavi agrárkörnyezeti program folytatása. Kimaradtunk minden, a kis- és középvállalkozók számára rendelkezésre álló támogatásból, amit a mezőgazdasági besorolású vállalkozók megkaptak. Nem hirdettek meg egyetlen HOP-pályázatot sem. Hírek vannak arról, hogy a tavalyi volt az utolsó állami haltelepítési program költségvetési támogatásból. Ha ilyen élmények, impulzusok érik az embereket a támogatási szférából, akkor nem csodálkozom az elmarasztaló véleményeken. Az ugyanis tény, hogy a támogatások elérésében a szövetségnek kulcsszerepe van, más szervezet nem képes

Dr. Orosz Sándor ügyvezető elnök

erre a munkára. Most éppen azt az időszakot éljük, amikor az említett támogatásokat veszély fenyegeti. Az azonban mindenki előtt világos, hogy csak akkor tud az ágazat sikereket elérni, ha a szövetség létezik, és úgy működik, mint amikor sikeresen megvédte a támogatási jogcímeket. A tagok számára az érdekképviseleti tevékenység érdektelen. Az eredmény a fontos, hiszen ez alapján értékelik a munkát, s ebből vonnak le – lehet ezen megsértődni – szélsőséges, végletes következtetéseket. Amikor van eredmény, akkor fontosnak és jól működőnek tekintik a szövetséget. Ha nincs eredmény, akkor is fontos a szövetség, de akkor jön a jogos kritika. Azt gondolom, hogy ma már másként vélekednének a korábbi véleményalkotók, mivel azóta történt egy és más az említett kérdésekben. A HOP 2. tengelyének pályázatai megjelentek, ígéretet kaptunk az akg-program folytatására, s valószínű, hogy az állami haltelepítési programhoz is sikerül forrást szerezni. Ha tehát ma kérdeznék a véleményt – bár erre semmi szükség – bizonyára nem volna ilyen sötét a kép. Bennem egyébként semmiféle rossz érzés nincs, s ezt el is mondtam a platform záróülésén. Amikor először kapcsolatba kerültem a szövetséggel – 1984-et írtunk ekkor – és beléptem ide dolgozni, két nap múlva riadtan hallgattam a tagokat, mert azt hittem, hogy megszűnik a munkahelyem. Csak azt hallottam, hogy a szövetség nem csinál semmit, s ilyen szövetségre nincs is szükség.

• Akkor ennyi idő alatt megedződött, és pontosan tudja, hogyan kell kezelni az ilyen összegzéseket!

– Kétségtelen, hogy megedződtem, és tudom, hogy az érdekképviseleti munkát egy szinusz-görbével jellemezhetjük. Vannak ugyanis mélypontok és magaslatok. Bízom benne, hogy – a tagság megelégedésére – sikerül eredményt felmutatnunk. Ebbéli optimizmusomat pedig kifejezetten erősítette az a platform-megállapítás, amely a kitörési pontok sorában az érdekképviseleti munka hatékonyságának a javítását fogalmazta meg. A szövetségre tehát szükség van, a tagság akarja, hogy legyen, mi meg tesszük a dolgunkat. Azt persze mi is nagyon szeretnénk, ha az eredmények alapján minket is pozitívan minősítenének.

• Nem szeretném hasonlítani a platformi véleményt a közvélemény-kutatáséhoz, de azt gondolom, hogy szubjektív az ítélet. A szövetség munkatársai, az elnök és társelnökök naponta szembesülnek azokkal az objektív körülményekkel, amelyeken keresztül nem sikerül az érdekérvényesítést megvalósítani. Sok esetben, elég gyakran meghiúsulnak azok a szándékok, törekvések, amelyekkel eredményt érhetnénk el a hatóságoknál, a szakigazgatásnál. Nem kellene-e a tagságnak jobban figyelembe vennie ezt az objektív körülményt?

– Nem vagyok egy sértődékeny ember. Hogy a tagság mit vegyen figyelembe, az kinek-kinek a maga dolga. Nem lehet diktálni. Amikor az értékelésekre sor kerül, igyekszünk a tényszerűségre szorítkozni. Hogy aztán ezt a mozzanatot, amiről beszélünk, hogy vajon a siker mekkora esélyét adja meg az érdekképviseleti munkához a közeg, amiben mozogni kell, s ezt hogyan értékelik, erről alapvetően azt gondolom, hogy naiv képe van a tagság többségének. Van egy olyan naiv kép, hogy a siker csak azon múlik, hogy mennyire erőszakosan képviselem az adott témakört. Kétségtelen tény, hogy volt olyan időszak, amikor az érdekérvényesítés praktikusan csak ebből állt, de akkor sem ezen múlott a siker. Ma viszont nem ilyen a helyzet, bár az is igaz, hogy nem egyedül vagyunk a pályán.

• Mit ért ez alatt?

– Azt, hogy korábban is odamentünk, erőszakosak voltunk, de utánunk két perc múlva más is odament, s az ő akarata érvényesült. Olyan ugyanis nem létezik, hogy van egy halászérdek, s másokat nem is érint az adott ügy. Persze, normálisabb volna a világ, ha csak halászok lennének, de biztos vagyok abban, hogy akkor a halászok tömörülnének több szervezetbe, hogy a másik halásszal szemben jobban tudják érvényesíteni a maguk érdekeit. Summa

A halászok érdekeit kell hatékonyabban érvényesíteni

summarum, más társadalmi csoportoknak, más érték- és érdekmotívumoknak, a társadalomban létező összes érintettnek is ugyanúgy köze van a dolgokhoz, mint nekünk. Így ők is megjelennek a küzdőtéren, ami folyamatos ütközést, párbeszédet, vitát, ha tetszik, harcot jelent mindenki számára. Ráadásul olyan helyzetek is adódnak, hogy a legalapvetőbb feltételeket sem sikerül tisztázni. Magyarán: nem tudjuk, hogy kosár- vagy kézilabdát játszunk, ezt a kérdést rajtunk kívül döntik el, s csak annyit mondanak, hogy itt a pálya. Hogy érthetőbb legyek: abban nem volt szerepünk, hogy a Brüsszelben eldöntött büdzsé és jogszabályhalmaz mit tartalmazzon, vagyis nem mi határozzuk meg a pályát. Végülis, az érdekek kavalkádjában, valamennyi érdek együttes megjelenésének erőterében kell megvívni a csatát, s ebben nincsen előre lefutott mérkőzés. Vegyük példának az akg programot. Ha nem lenne szövetség, akkor ilyen támogatás sem lett volna a csatlakozás után. Már régen elfelejtette volna mindenki az akg programot a 2006-2007-2008-ban kialakult helyzetben, ha nincs érdekképviselet, amelyik állandóan napirenden tartja az akg program fontosságát. Macera ez mindenkinek, akinek foglalkoznia kell ezzel, de nem engedjük, hogy ne foglalkozzanak vele. Az, hogy még van remény – s mint tudjuk, a remény hal meg utoljára – az az érdekképviselet munkatársainak, társelnökeinek is köszönhető. S a Halászati Lapok minden számában hírt adunk a helyzet állásáról. Egyelőre a végeredményből nem sok látszik, a szándék viszont továbbra is fennáll, vagyis a magyar kormány továbbra is meg akarja adni ezt a támogatást. Ha nem lenne szövetség, se szándék, sem a vele való foglalkozás nem volna.

• A helyzet továbbra is paradox: olyan eredményt várnak el a szövetségtől, amely nem kizárólag az ő eredménye…

– Ez igaz, de a közreműködésünk nélkül soha nem jött volna létre semmilyen eredmény.

• Elangzott-e konkrétum arra vonatkozóan, hogyan lehetne a hatékonyságon javítani?

– Ilyen konkrétumok nem hangoztak el, de nem is ezt várjuk. Ha egy pékség kenyere nem ízlik, akkor oda nem megyünk többet vásárolni, s nem tanácsokat adunk, hogyan süssön jobb kenyeret. Ebből viszont okulni kell. A problémákat nekünk kell megoldani, s ez így helyes. A rendszeres találkozóknak nagy jelentőségük van. Jó volt a fogadtatása a víziállat-egészségügyi tanfolyamnak. Ennek kapcsán mondhatom, hogy látom esélyét annak, hogy szakmai továbbképzéseket szervezzünk, mint amilyenek 25–30 évvel ezelőtt is voltak, mert mintha ismét igény fogalmazódna meg ezek iránt.

• Végezetül azt kérdezném, hogy nem kellene-e a tagságnak is jobban aktivizálnia magát annak érdekében, hogy az érdekképviselet hatékonyabban működjön?

– A tag – s ez nem szólam – szent és sérthetetlen. Egyetlen egy mozgatórugója lehet az érdekképviseleti működésnek, ez pedig maga a tag, s az ő igényei. Természetesen van egyfajta kölcsönhatás a munkában, de ezzel együtt is, nem ez a lényegi mozzanat az egész működésben. A szövetség nincs abban a helyzetben, hogy a tagjait bírálja. A tagnak akkor is igaza van, ha száz olyan tényezőt felsorolhatunk, ami kifogást jelezhet. Nekünk az a dolgunk, hogy rendületlenül küzdjünk a tagság érdekeinek érvényesítéséért, s legyünk jól működő érdekképviselet. Ha ezt az állapotot elérjük, akkor nincs helye a negatív megítélésnek, de addig még sok a tennivalónk.

– H. Gy. –

Súlyos forráshiány a Balatoni Halászati Zrt.-nél

Sürgős, több százmillió forintos hitelfelvételre vagy tulajdonosi kölcsönre kényszerül a Balatoni Halászati Zrt. (BH), amelynek gazdálkodását hosszú évek óta forráshiány, a sorsát pedig jó ideje a teljes bizonytalanság jellemzi – értesült az MTI. *Száraz Gábor,* a Magyar Nemzeti Vagyonkezelő Zrt. sajtószóvivője elmondta: a Nemzeti Vagyongazdálkodási Tanács (NVT) várhatóan a következő ülésein dönt a vállalat sorsáról. Jelenleg annyi tájékoztatást adhat a cégről, hogy a kereskedelmi és közcélú tevékenységeit szét fogják választani, majd ezt követően döntenek arról, hogy kinek a vagyonkezelésébe kerülhet.

A leendő vagyonkezelőnek – a jelentkezők között van a környezetvédelmi tárca és a Balaton Fejlesztési Tanács (BFT), melynek *Suchman Tamás* az elnöke – kell előteremtenie majd a fedezetet a közcélú feladatok ellátására. A cég sürgető forráshiányával kapcsolatban a szóvivő annyit mondott, hogy az NVT ennek rendezését is tárgyalni fogja. A korábbi tervek arról szóltak, hogy a BH a Balaton ökológiai egyensúlyának fenntartásáért felel majd. Leválasztják róla és privatizálják a cég tógazdaságait, valamint halfeldolgozóját a hozzájuk tartozó ingó és ingatlanvagyonokkal együtt. A cég közcélú feladataihoz tartozik a horgászjegyértékesítési tevékenység, a tó ökológiai egyensúlyával és a halállomány szabályozásával kapcsolatos veszteséges közfeladatok elvégzése, így a halőri teendők ellátása is. A jelenleg mintegy 600 millió forintos adósságállománnyal küszködő vállalatnak évek óta szüksége lenne tőkebevonásra a talpon maradásához, és a tevékenysége korszerűsítéséhez, miközben bizonytalan helyzete miatt a pályázati források megszerzésétől is elesik.

MTI

Felkészülés az Európai Halászati Alap támogatásainak igénybevételére

(Folytatás a 3. oldalról)

például a halászhálók, a halászcsónak beszerzése, vagy a horgásztatáshoz kapcsolódó fejlesztések, bár első pillantásra mindkettő indokolhatónak tűnne az operatív program alapján. A hazai rendeleteknek azonban meg kell felelnie az EU vonatkozó szabályainak is, amelyek nem engedik a halászeszközök beszerzésének támogatását. A horgásztatással kapcsolatos fejlesztések pedig azért nem támogathatóak a HOP keretében, mert ezekhez az EMVA falusi turisztikai támogatási rendszerében kérhetnek támogatást a halászati vállalkozások is (ilyen támogatási kérelmek beadására 2009. október 1–31. között lesz legközelebb lehetőség).

Az már most is látható, hogy a fejlesztéseket és támogatási kérelmeket nagyon jól elő kell készítenie az igénylőknek. Olyan beruházások esetén például, amelyek valamilyen hatósági engedélyhez kötöttek (pl. építési, vízjogi), a támogatási kérelemhez mellékelni kell a tervdokumentációt és az illetékes hatóság engedélyét.

Kedvez viszont az EHA-források felhasználásának a közbeszerzési törvény 2009. április 1-jétől hatályos módosítása, amely szerint a közösségi értékhatárt el nem érő beszerzésekhez a vállalkozások számára csak akkor kötelező a közbeszerzés, ha 75%-ot meghaladó mértékű állami vagy EU támogatásban részesülnek. Mivel az EHA-támogatás mértéke a 2. tengely esetében maximum 60%, összege pedig 200 millió Ft lehet, a támogatott beruházások többsége közbeszerzés nélkül lefolytatható lesz. Bár az 1,3 milliárd forintos építésekre vonatkozó közösségi értékhatárt várhatóan nem fogják elérni a kérelmezők, a jelenleg mintegy 53 millió forintos eszközbeszerzési közösségi értékhatárt már meghaladhatják egyes beruházások. Ebben az esetben viszont várhatóan szükséges lesz a közösségi eljárásrend szerinti közbeszerzés, amelyhez hivatalos közbeszerzési szakértőt is kell majd alkalmazni.

A közbeszerzés nélküli beruházásoknál is kell majd azonban legalább két érvényes árajánlat a költségek alátámasztására. A projektek tervezésénél figyelembe kell venni azt is, hogy a támogatási kérelemben megjelölt beruházási költségek legalább 80%-át el is kell érni a megvalósítás során, ha pedig a kérelemben szereplő projektköltség 50%-ánál kevesebbet költ valaki, akkor a már kifizetett támogatása is jogosulatlannak minősül és vissza kell fizetnie. Nem szabad tehát olyan beruházásokat betervezni a kérelembe, amelyek megvalósításában nem vagyunk biztosak, mivel a támogatási határozatok csak nagyon korlátozottan lesznek módosíthatóak.

Körültekintőnek kell lenni a pénzügyi-likviditási tervezésnél is, mert ebben a támogatási rendszerben a kifizetési kérelmeket már csak évente 2 alkalommal, meghatározott időszakokban lehet majd benyújtani. Az első kifizetési kérelmeket 2009. december 1–31-éig lehet majd benyújtani.

Időben lépjünk

Jó hír a fejlesztést tervező vállalkozásoknak, hogy az irányító hatóság kezdeményezte az előlegfelvétel lehetőségének beépítését a HOP támogatási rendszerébe, amelyet várhatóan már az idei kérelmezők is igénybe vehetnek majd.

Érdemes tehát időben elkezdeni a felkészülést, hogy megfelelő tervezéssel és előkészítéssel elkerüljük a támogatás-felhasználás amúgy is bürokratikus és rögös útjának további nehezítését.

Bardócz Tamás, Dr. Urbányi Béla

Vizeink alulnézetből

Az elmúlt években egyre népszerűbbé vált a könnyűbúvárkodás a szabadidő sportos eltöltésében. Se szeri, se száma azoknak az ajánlatoknak, műsoroknak, amelyekben az egzotikus merülőhelyeket hirdetik vagy mutatják be. Szó se róla, a Vörös-tenger, vagy Ausztráliában a Nagy-Korallzátony korallszirtjeinek színpompás élővilága valóban elbűvölő. Azonban felvetődik a kérdés, vajon nekünk, magyaroknak valóban nem marad más, mint elutazni a világ másik végére, ha gyönyörködni akarunk a víz alatti világ látványában, vagy itthon is érdemes lemerülni, és megcsodálni vizeink tengerekénél semmivel nem kevésbé izgalmas élettelen és élő csodáit. Nos, biológusként és búvárként erre a kérdésre szeretnék választ adni.

Édesvizeink élővilága környezeti adottságuknak megfelelően igen változatos képet mutat. A tápanyagszegény tengerszemek, a kavicsbánya tavak vagy a tározók növényzete gyér, gyakran csak a vízbe nyúló parti vagy mocsári növények gyökérzete nyújt némi látványosságot. Ezekben a vizekben az állatvilág is szegényesebb. Az élővilág megfigyeléséhez a merülés tervezésekor azonban biztos támpontot nyújt a parti növényzet elhelyezkedése, hiszen biztosak lehetünk abban, hogy a vízi állatok legnagyobb számban ezeken a búvóhelyeken találhatók meg.

A jól merülhető, tehát ökológiai adottságaik alapján viszonylag nagyobb, 3-4 méteres átlátszósággal rendelkező alföldi tavak és csatornák ezzel szemben vízinövénnyel –

Vermelő harcsa

gyökerező és lebegő; alámerült vagy felszíni hínár fajokkal – dúsan benőttek. A vízi dzsungelen áthatolni, vagy éppen a hínárfal mögül meglesni a vizek életét fantasztikus élmény. Nekem ilyenkor mindig eszembe jut Verne Nemo kapitányának és útitársainak Crespo-szigeti kirándulása.

A gyengébb fényviszonyok miatt az édesvizek állatvilága nem olyan színes, mint a tengereké, inkább a zöldes-barnás, a kisebb termetű halaknál pedig – szinte hihetetlen, de mégis így van – a rejtőzködést elősegítő ezüstös szín jellemző. Persze hazai halaink között is találunk igazán színpompás fajokat. Ilyen pl. a természetvédelmi oltalom alatt álló szivárványos ökle, a csak a Duna vízrendszerében élő széles durbincs, vagy az Észak-Amerikából behurcolt naphal. A színkavalkád helyett azonban bőven kárpótol bennünket a felismerés öröme; mennyivel érdekesebb egy-egy termetes csukát vagy harcsát a természetes élőhelyén megfigyelni, mint a halas pulton.

Vizeinkben a halak közül azok figyelhetők meg jobban merülés során, amelyek a feneken, vagy egyéb aljzaton megbújva várják a veszély elmúltát. A nagyobb testű fajok közül ezért gyakran találkozhatunk csukával, harcsával, süllővel. A kisebb termetű fajok közül gyakoribb látvány az aljzaton élő halványfoltú küllő, a vágó durbincs és a széles durbincs, a tarka géb, a növényzet között megbúvó sügér. A legtöbb, veszélyhelyzetben menekülő halfajt – így a pontyfélék családjába tartozó fajt – többnyire csak árnyékként elsuhanva láthatjuk a merülés során. Persze éjszaka vagy

I. HOP-konferencia

Halászati beruházási támogatások

Debreceni Egyetem Agrár és Műszaki Tudományok Centruma, Agrárgazdasági és Vidékfejlesztési Kar
Debrecen, Böszörményi út 138. 104-es előadó, 2009. május 22. (péntek) 09.00–14.00

Program
Levezető elnök: *Dr. Szűcs István* (DE AVK); társelnök: *Gábor János* (FVM); titkár: *Dr. Stündl László* (DE AVK)

Idő	Előadó	Cím
09.00–09.30	Regisztráció	
09.30. – 09.40	*Prof. Dr. Nábrádi András*, dékán (DE AVK)	Köszöntő
09.40. – 09.50	*Sirman Ferenc*, szakállamtitkár HOP IH vezető (FVM) vagy *Dr. Nagy Dániel*, főosztályvezető – HOP IH vezető h. (FVM)	Megnyitó Az FVM szerepe és tennivalói a magyar halászati ágazat fenntartható fejlődéséért
09.50–10.10	*Dr. Pintér Károly*, osztályvezető (FVM)	Az EU Közös Halászati Politikája
10.10–10.25	*Gábor János*, HOP IH osztályvezető (FVM)	A HOP intézményrendszere és szerepe a magyar halászati támogatásokban
10.25–10.35	*Dr. Szűcs István*, egyetemi docens (DE AVK)	A HOP középtávú tervezésének adatszükséglete
10.35–10.50	*Dr. Réczey Gábor*, tanácsos - HOP MB titkár (FVM)	A szakmai, társadalmi és közigazgatási egyeztetés szerepe a HOP-ban
10.50–11.00	Kávészünet	
11.00–11.15	*Szabó Mária*, osztályvezető, HOP IgH vezető (FVM)	A HOP jogszabályi háttere és a kapcsolódó adatszolgáltatási kötelezettség
11.15–11.30	*Módos Zsuzsanna*, HOP pénzügyi és monitoring referens (FVM)	A HOP pénzügyi vonatkozásai
11.30–12.15	*Katics Máté*, jogcímfelelős (MVH)	A HOP 2. tengelyes intézkedések keretében benyújtható támogatási kérelmek (adatlap, kitöltési módszertan, határozat, ellenőrzés, stb.)
12.15–12.50	Kérdések/válaszok, hozzászólások	
12.50–13.05	*Dr. Orosz Sándor*, igazgató (HALTERMOSZ)	A konferencia konklúziói, a konferencia zárása
13.15–14.00	Ebéd	

télen más a helyzet. Ilyenkor a növényzet között vagy a fenéken megbújva ezek a halak is megfigyelhetők. Télen megértheti a fagyos vízben nézelődő búvár, mit jelent a halak vermelése.

A halak mellett a többi állatfajt is érdemes megnézni az édesvízi merülés során. Érdekes látvány az aljzaton megbúvó folyami vagy kecskerák, egy-egy hínárszálon egyensúlyozó vízi rovar.

Sokan nem gondolják, de édesvizeinkben is élnek csalánozók és szivacsok. Az édesvízi medúzát (Craspedacusta sowerbyi) megpillantani igazi kuriózum. Ez a csalánozó faj a tápanyagszegény, tiszta vizű állóvizek jelző faja. Vizeinkben öt szivacsfaj található, amelyek közül az édesvízi szivacs (Spongilla lacustris) az alföldi csatornákban akár több méteres telepeket is alkothat. Megcsodálni igen, megfogni azonban nem igen érdemes őket, mert rendkívül rossz szagúak.

A hazai vizek mélyén tett látogatások tehát nem csak a hidrobiológus számára, de – tapasztalataim szerint is – minden őszinte, a természet iránt érdeklődő számára legalább akkora élményt jelent, mint egy-egy tengeri merülés. Álámerülve jobban megérthetjük vizeink működését, a könyvekben írott szavak életre kelnek, hogy megerősítsék vagy éppen cáfolják a vizekről tanultakat.

HKB

Ezüstkárászponty és pontyezüstkárász

A Halászati Lapok 2009. áprilisi számában Ezüstkárászponty címmel mutattam be az ezüstkárász anyától és ponty apától származó fajhibridet, kérve a tógazdaságok dolgozóit, jelezzék, ha ilyen „bajuszos ezüstkárászokkal” találkoznak, és utaltam a reciprok, vagyis fordított keresztezésből származó utódokra, a „csökevényes bajszú pontyokra” is.

Írásom harmadik bekezdése azonban félrevezető, úgy tűnik belőle, mintha az ezüstkárászpontyok létrejöttéhez lennének nélkülözhetetlenek a tejes ezüstkárászok, holott ezekre csak a reciprok kereszteződésből származó pontyezüstkárászok keletkezéséhez van szükség. A hibáért elnézést kérek az olvasóktól, de emellett talán érdemes megemlíteni, hogy némiképpen az előbbiek létrejötte is kapcsolatban áll a hím ezüstkárászok megjelenésével.

Közismert, hogy az ezüstkárásznak kezdetben tisztán ikrásokból álló populációi éltek nálunk, amelyek más pontyfélék hímjeivel ívtak össze. Az ivadékok azonban nem hibridek lettek, hanem ugyancsak ikrás ezüstkárászok, mert az idegen fajú tejesek spermája anélkül indította be az ikra fejlődését, hogy genetikai anyaguk átkerült volna az utódokba. Ahhoz, hogy hibridek jöhessenek létre, változnia kellett a szaporodásmódnak, az ivartalan szaporodást fel kellett váltania a kettős öröklést lehetővé tevő ivaros szaporodásnak. Az 1980-as évektől nálunk is megjelenő tejes ezüstkárászok e szaporodásbeli változás bekövetkeztét jelezték, tehát ettől kezdve volt lehetőség a különböző hibridek létrejöttére. Hazai előfordulásukkal kapcsolatban a Magyar Haltani Társaság továbbra is várja a bejelentéseket.

Dr. Harka Ákos
haltani.tarsasag@dunaweb.hu

Eleink írták hatvan éve

Egy síbalesetnek vannak előnyei is. Az emberfia ágyhoz kötött, így jut ideje olyan olvasmányokra, amelyeket a rohanó világban nem engedhetünk meg magunknak. Egy orvos barátomnak köszönhetően kezembe akadt a Magyar horgász című (MOHOSZ) havilap 1948-as és későbbi évfolyamainak számaiból néhány, így elmondhatom, hogy hat évtizede is hasonló témakörökkel foglalkoztak, mint napjainkban. Érdemes szemelgetni az írásokból, már csak azért is, mert a szerzők között Woynarovich Elek professzor neve is fel-felbukkan.

Az 1948. februári számban (II. évfolyam. 2. szám) arra szólítják fel a horgászokat, hogy készüljenek fel a korai tavaszra. Lám, már ekkor is volt olyan tél, amikor még novemberben szinte „nyári meleget" mértek, de akkor még nem emlegették a klímaváltozást, a globális felmelegedést.

Enyhe tél és vízszennyezés

„Amikor még az igazi telek járták, sok hóval, faggyal, zúzmarával, akkor könnyű volt a horgásznak – írja a P. I. monogramos szerző. November végén csukázással befejezte a szezont. Szétszedte botjait, csinálgatta, rendezgette felszerelését, nagyokat „horgászott" sporttársaival a hó első csütörtökjén valamelyik vendéglő különszobájában. Előfordult az is, hogy amikor már jó kemény jég volt a vizeken, egy-egy vasárnap délelőtt vágta a jeget, hogy a lékből se hagyjon békét szegény csukáknak, no meg azért, hogy a délelőtt termoszból ivott rumostea után csússzék a délutáni forralt bor.

Így volt ez bizony, de mit csináljon szegény mai horgász? Október végén abbahagyta a pontyozást: „Na most már csukázni fogok" – jelszóval, de még csak novemberben jött az igazi nyár. Hiába várta a csukát, nem jelentkezett, ellenben még decemberben is úgy ugrott a ponty, hogy csattogott tőlük a víz. Januárban? Nem látni már pontyot, de csukát sem, ellenben harap a keszeg. Februárban más télen aggódtunk, hogy a víz nehogy leszaladjon a jég alól, mert nem sikerül a csukaivás. Most javában fogjuk a keszeget, sügért. Mi lesz itt, ha ez tovább így megy? Márciusban, áprilisban leívnak a halak és májusban már júliusi módon horgászunk?"

„Miskolc és környéke horgászszemmel" címmel ugyanebben a lapszámban arról írt *dr. Potoczky Dezső*, hogy arrafelé ugyan sok víz van, s négy horgászegyesület is működik, de a vizek környezeti állapota, magyarán szennyezettsége igen nagy, s ez komoly veszélyt jelent a halállományra. „A vizek közül elsőnek említem a Sajót, mely közvetlen Miskolc alatt folyik el, könnyen megközelíthető víz, de nem sok örömünk van benne. Ez a szerencsétlen folyó már a határon túl kapja az első szennyvizet, mely a torkolatig rányomja bélyegét a folyóra, ez az özörényi cellulosegyár szennyvize. Ez festi meg végig a vizet feketére úgy, hogy alacsony vízállás mellett olyan, mint a feketekávé. El lehet képzelni, hogy a halállomány nem a legjobban érzi magát ebben a feketekávéban, és így alacsony vízállásnál menekül a Tiszába, amelyik tud, így évente többször nagyobb arányú halpusztulásról számolhatunk be a Halélettani Intézetnek, egyelőre reménytelenül, mert hosszú évek alatt sem lehetett ezt a szennyezést megszüntetni.

S hogy ne csak a cellulose-szennyezés pusztítsa a halakat, arról több gyár gondoskodik. Így az ózdi vasgyár, a borsodnádasdi lemezgyár, a sajószentpéteri üveggyár, a diósgyőri vasgyár, a miskolci sodronygyár és a Miskolc városi szennyvíztelep. Így mérgezés dolgában nem lehet panaszunk, s ha hozzávesszük a két éven át tartó folytonos robbantásokat, előttünk áll a Sajó halállományának szomorú képe."

Tilalmi rendelet

Ugyancsak ebből a számból értesülünk, hogy megalakult a Balatoni Horgász Egyesület. Az alakuló közgyűlést 1948. február 8-án tartották, amelyen a Budapesten lakó balatoni horgászokon kívül képviselték magukat a badacsonyi, a balatonalmádi, a balatonszepezdi, a keszthelyi, a fonyódi és még számos Balatonmenti község horgászai. *Berényi János* arról cikkezett, hogy a mi pisztrángunk a balin. *Polgár István* abba avatott be, hogy mit kell tudni a paducról és fogásáról. S ekkor indult újra a magyar csónakmotorgyártás. *Jászfalusi Lajos Dr.* arról írt, hogy milyen hatással van a hőmérséklet a halak életére.

Az 1948. decemberi számban a Földművelési Minisztérium új halméret rendeletéről írt a szerkesztő. Megszólaltatták *Antos Zoltán* miniszteri osztályfőnököt, aki szinte valamennyi lapszámban szerepelt. Az interjúból kiderült, hogy mit jelent az új tilalmi rendelet és mit várhatnak tőle a halállomány fejlesztése tekintetében. „A tilalmi rendelet általában azt jelenti, hogy néhány fontos halunk, így a ponty, süllő, kecsege, márna, pisztráng kifogható legkisebb mértékét felemeltük, ezáltal ezeknek a halaknak nagyobb védettséget biztosítunk a jövőben – mondta Antos Zoltán miniszteri tanácsos. – A méret valamennyi védett halunknál azáltal is megnőtt, hogy a jövőben a hal hosszát az orrcsonttól a farkúszó középső részének végpontjáig mérjük csak, és nem számítjuk bele a farkúszó két végének túlnyúlását az előbbi hosszon."

A halmérgezésekről *dr. Mihalkovics Szilárd* belgyógyász főorvos értekezett. Minden horgászt érdeklő kérdések: Mikor mutatkozik meg a Balatonon a pontyivadékolás eredménye? Hogyan védjük a harcsa- és csukaállományt? A kérdésekre Antos Zoltán adta meg a választ. „A balatoni pontyfogások, mint köztudomású, az 1938-as viszonyokhoz képest igen lecsökkentek. Meggyőződésem, hogy nemcsak meg fogják közelíteni, hanem azt jelentékenyen túl is fogják szárnyalni. … Már az elmúlt évben nagyszabású pontytelepítési programot bonyolítottunk le, amikor is hosszú évek után először, közel 20 000 kilogramm nemes pontyivadékot helyeztünk ki a Balatonba. Az idén ezt a mennyiséget megkétszereztük, amikor is 40 000 kilogramm elsőrangú, gyorsnövésű tógazdasági ivadékot helyeztünk ki, illetve folyamatosan helyezünk ki a Balatonba. Persze, egyik évről a másikra évtizedes bűnöket nem lehet helyrehozni, azonban a két év kihelyezésének eredménye már a jövő nyáron mutatkozni fog."

„A csuka és a harcsa védelménél a kérdés már korántsem olyan egyszerű, mint a ponty esetében. Itt ugyanis általános szabállyal nehéz ezt a kérdést úgy rendezni, hogy minden érdek kielégíthető legyen. Mások ugyanis a halászati, mint a horgászati szempontok. Azonkívül, más és más jellegű vizekben egészen másként kell a kérdést elbírálni."

Pótdíj eltörölve

E lapszámból tudhattuk meg, hogy a MÁV vonalain külön és igen borsos díjpótlékot követelnek a kalauzok a horgászbotok után, mivel azok meghaladják a megengedett 70 centiméteres hosszat. A szövetség eljárt a MÁV illetékes osztályán, ahol úgy döntöttek, hogy a sérelmes rendelkezést hatályon kívül helyezik, így a jövőben az összerakott horgászbotokat díjpótlék nélkül, személyi poggyászként szállíthatják a vasúti kocsikban.

H. Gy.